

سید حسن عادل کاردان، جزو پارکابی‌هایی بود که برای نخستین بار پشت اتوبوس‌های شرکت واحد مشهد نشستند

بازمانده‌های از راننده‌های اتوبوس یک قرانی

منطقه

۱۲

رضاری‌های اولین باری که مشهدی‌ها برای رفت و آمد درون شهری از اتوبوس استفاده کردند برمی‌گردد به سال ۱۳۱۸، جایی که برای نخستین بار «بابا هندی» و «علی محمد خان» دو اتوبوس خریدند و مشغول به کار شدند. اتوبوس‌هایی که مسیر اولیه آن‌ها از فلکه شمالی به خیابان نادری، شاه‌رضا، خسروی، خیابان پهلوی و بالعکس بود.

سید حسن کاردان که این روزها در محله الهیه ساکن است در سال ۱۳۴۴ گواهی‌نامه پایه یک رادر یافت می‌کند، البته بعد از هفت بار رد شدن! او در همان سال ۱۵ نفر دیگر از پارکابی‌های اتوبوس‌های یک قرانی، به‌عنوان اولین راننده‌های پایه یک شهرداری، «شرکت واحد اتوبوس‌رانی مشهد» راه اندازی می‌کنند.

حسن آقامی گوید: هر راننده مشهدی که مدعی است یک روز زودتر از من کارراندگی اتوبوس را آغاز کرده است، یک دست پارچه‌کت و شلواری با پول دوختش مهمان من است!

با وجود تمایل در شبکه‌چی‌ها، تعداد اتوبوس‌های شهری مرتباً افزایش می‌یافت. با اوضاع مالی خوبی که راننده‌ها پیدا کرده بودند، افراد ثروتمند دیگری هم به خرید اتوبوس مشتاق شدند به طوری که در سال ۱۳۳۰ تعداد اتوبوس‌ها به ۶۰ دستگاه افزایش یافت و از هر مسافر بابت طی مسافت در شهر مشهد یک قران (ریال) می‌گرفتند.

در «اتوبوس‌های یک قرانی» یک نفر رانندگی می‌کرد و یک نفر هم به‌عنوان پارکابی، بین مسافرهایی چرخید و کرایه را جمع‌آوری می‌کرد. شاید «سید حسن عادل کاردان» از

● یک قران برای اتوبوس سواری

قرارگفت و گو در پایانه الهیه است. جایی که حسن آقا هر روز در آنجا حاضر می‌شود. پایانه الهیه، پاتوق این روزهای اوست و خاطرات قدیم را برایش زنده می‌کند.

سید حسن عادل کاردان دانش‌نامه‌شفاهی اتوبوس‌رانی مشهد است. او سال ۱۳۱۵ در محله عشرت‌آباد، کوچه باغ حرم به دنیا می‌آید. پدرش سید ولی از کسبه معروف میدان شهدا بود و دو دهانه مغازه خواروبارفروشی و میوه‌فروشی داشت. اما عشق سید حسن در رانندگی است. برای همین خیلی زود دکان پدر را رها کرده و در اتوبوس یک‌ریالی «حاج قاسم شهبوساری» مشغول به کار می‌شود.

او می‌گوید: اولین بار در سال ۱۳۳۰ کارم را به‌عنوان شاگرد شوفردر اتوبوس آغاز کردم. در آن سال هم شهیدداری چهار خط‌بست بالاخیابان، ته خیابان، امام‌رضا^(ع) و طبرسی بود و هر خط هم ۱۵ دستگاه اتوبوس داشت. اتوبوس‌هایی بسیار کوچک و به اندازه مینی‌بوس که از شرکت‌های مختلفی مانند شورولت، دودج، اوستودی، اینترناش و کادیلک بودند و از هر مسافری یک ریال دریافت می‌کردند.

حسن آقا ادامه می‌دهد: در ابتدا مردم استقبال از اتوبوس‌ها نمی‌کردند و اتومبیل شخصی هم در مشهد بسیار کم بود و حتی عده‌ای از اعیان، درشکه شخصی داشتند اما با توسعه شهر مشهد و افزایش جمعیت، اقبال مردم به استفاده از اتوبوس بیشتر و بیشتر شد تا جایی که به وسیله‌ای ارزان برای مشهدگردی مردم بدل شده بود. در بعضی از این اتوبوس‌ها مانند شورولت، فرمان در سمت راست خودر قرار داشت و همین موضوع باعث شده بود تا استقبال مردم به این نوع اتوبوس‌ها بیشتر باشد.

سفر زیارتی حج با اتوبوس حاج حسن

سید حسن عادل کاردان مردی است که با پشتکار و علاقه وارد حرفه اتوبوس‌رانی شد و در سال ۱۳۵۰ بعد از سال‌ها پارکابی‌وراندگی، دو دانگ از یک اتوبوس مرسدس بنز را خرید. او به قدری عاشق رانندگی بود که در دوم دی ماه سال ۱۳۵۰ به همراه تعدادی از اقوام و دوستان با اتوبوس عازم سفر زیارتی حج شد.

حاج حسن در باره این سفر به یادماندنی می‌گوید: سال ۱۳۵۰ دو دانگ از یک اتوبوس بنز را با حاج قاسم شهبوسوار شریک شدم، قیمت اتوبوس بنز در آن روزها ۱۸۰ هزار تومان بود، دو دانگ آن می‌شد ۶۰ هزار تومان که ۳۰ هزار تومان را نقد پرداخت کردم و باقی را اقساطی از حقوقم کسر می‌کردند.

او در ادامه می‌گوید: این سفر حج به یادماندنی‌ترین و بهترین سفری بود که در زندگی‌ام رفتم، هم فال بود و هم تماشا، هم سیاحت بود و هم زیارت، در طول مسیر از کشورهای ترکیه، سوریه و اردن عبور کردیم و وارد کشور عربستان شدیم. ابتدا به شهر تبوک رفتیم، از آنجا راهی مدینه شدیم و سپس برای زیارت خانه خدا به سمت مکه حرکت کردیم. به نظرم رفت و برگشت بیشتر از ۶ هزار کیلومتر رانندگی کردم ولی اصلاً به چشمم نیامد چون از رانندگی لذت می‌بردم!

اتوبوس‌های یک‌ریالی خرابی زیاد داشت، روزی نبود که از صبح تا شب این خودروها بدون دردرسر کار کنند

#اتوبوس راننده #پارکابی